

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

YAZAR

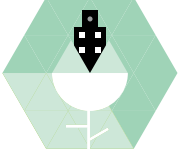
Aylin Gezgüç

Etki Çemberleri Vakfı Kurucusu ve Başkanı

Onarıcı Bir Gelecek için Etki Odaklı Çalışmak

Zamanı biz insanların gün ve saate bölerek deneyimlediğini ve aslında doğrusal bir akış olmadığını söyleyen görüşler var. Bu görüşe göre, bir travma ve yası şimdide, bugünkü deneyimimiz içinde iyileştirme ve onarma şansımız var. Bu yası gidermek, onarıcı bir gelecek inşa etmek için etki bağışçılığı öne çıkıyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

“İNSAN ELİYLE YIKIM” anlamına gelen antroposen çağı, aynı zamanda bir “yas” çağı. Kişisel veya kolektif olsun, yas konusu başlı başına bir bilgelik alanı. Alanın uzmanlarına göre yasin altı kapısı var. Birinci kapısı, kişisel kayıplar, ölüm, ilişki veya devam edeceği umulan iş veya projelerin kaybını kapsıyor. İkinci kapı ise bireysel bir alanda, çocukluğumuzda sevgiyi tanımayan yerlerimize dokunuyor. Üçüncü kapı, dünyanın acılarına dair yas alanını kapsıyor ki, giderek daha çok maruz kaldığımız, iklim krizi, afetler, katledilen hayvanlar, kaybedilen türler ve doğanın bozulan dengesine dair yasımızı içeriyor. Dördüncü yas kapısı, bize destek verebilecek, gelişimimizi besleyebilecek bir topluluğa doğmamış olmamızın, yani sosyal kapsayıcılık ve toplumsal aidiyet hissedememenin yası. Beşinci kapı, yüzleşmediğimiz tarihimizden miras kalan atalarımızın tutulmamış yasını temsil ederken, altıncı kapı, başkasına verdiğimiz zararların yası olarak tanımlanıyor.

Tüm bunları ifade etmenin, daha da önemlisi sindirmenin kolay bir yolu olmasa da kısa bir tarif ile açıklamak mümkün. Bu yas aslen, bazı şeylere toplumsal olarak göz yummuşluğumuzun yasıdır. Bu yasları tanıyıp, onurlandırıp, bizleri dönüştürmesine izin vermez isek, tüm bunlardan öğrenme olanağımız ve yerine yeni olanı yükseltme şansımız olmuyor. Ne yazık ki ‘tarih tekerrür eder’ dediğimiz şekilde benzer olaylar döngüsü içinde kendimizi bulabiliyor ve aynı travma ve yasin tekrar dönüp kapımıza geldiğini görüyoruz. Son yaşadığımız deprem felaketinde de tarihin yeniden tekerrür ettiğine tanık olduk.

Sürdürülebilirlik üzerine çalışmak demek, yaşamı onurlandırmak anlamına geliyor. Yaşam ve ölüm bilgelikliğini birlikte ele almak gerekiyor. Yaşadığımız dünyada ve zamanda, insan ve doğanın uyumlu olduğu yerleşim alanlarına ve yaşam biçimlerine her zamankinden daha çok ihtiyacımız var. Bu da bizi multidisipliner, çok paydaşlı, etki odaklı, döngüsel ekonomi temelli, kolektif etki modellerine götürüyor.

ÇOKLAŞTIRILMIŞ ETKİ İÇİN KOLEKTİF HAREKET

Sivil sektör, kamu, akademi ve özel sektördeki kurum ve kuruluşlar, bir amaç etrafında ortak bir değer yaratmaya istekli olduklarında, hangi konuda olursa olsun paydaşları için kalıcı çözümler üretebiliyorlar. Kolektif etki için bir araya gelen kurumların ortak amaca ulaşabilmelerinde kapasitelerini kullanmalarını engelleyen bariyerleri fark etmeleri gerekiyor.

Bu bariyerler, hayata kurumsal roller gereği farklı pencerelerden bakmakla başlıyor. Bu farklılaşmanın ortak bir güce ve kolektif aksiyon birliğine dönüşebilmesi için ilk adım bir araya gelmek. Ortak niyet çerçevesinde sohbetler ilerledikçe zaman algısı, beklenen sonuç algısı ve iletişim amaçları güçlenebiliyor. Bu yüzden etki çemberleri oluşturmak, ortak etki için birinci adımı oluşturuyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ALANI VE ETKİ

Türk Dil Kurumu’na göre “etki” kelimesi için iki tanım bulunuyor. Birinci anlamına göre etki, bir kimse veya

ÖZETLE

SORUN

Yaşadığımız büyük deprem afeti, böylesine büyük felaketlerde devletin ya da STK’ların sorunu tek başlarına adresleyemeyeceklerini bir kez daha göstermiş oldu. Şirketler ya da bireylerin üstlendiği geleneksel bağışçılık modeli, afetler ya da sürdürülebilirlik adımlarının yerine getirilmesinde yeterli olamıyor.

ÇÖZÜM

Geleneksel sosyal sorumluluk çalışmalarının ötesine geçerek etki bağışçılığının aktive edilmesi, onarıcı bir gelecek için zorunlu görünüyor. Bu kapsamda şirketler, kamu kurumları, STK’lar ve uluslararası fonların bir araya gelerek belli alanlarda işbirliği ve etki çemberleri oluşturan yapılar yaratmalarına ihtiyaç var.

NASIL YAPMALI?

Etki çemberlerinin bir parçası olan yapılar, hem kendisinin hem de ekip arkadaşlarının gönüllüğünü harekete geçiren, etki alanındaki aktörleri de projenin gelişim ve uygulamasında mobilize eden çalışmaları tetiklemeli. Geçtiğimiz Şubat ayında yaşadığımız deprem felaketi, yeni etki çemberlerinin oluşturulmasında etkin rol oynayabilir.

İş dünyasının özellikle sosyal ve çevresel onarım süreçlerine katkı sağlaması ve bu alandaki büyüme potansiyelini buradaki fonların karşılayabilmesi için harekete geçmesi gerekiyor.

nesnenin başka bir kişi veya nesne üzerindeki gücü ve tesiri olarak aktarılıyor. İkinci anlamında ise etki, bir etken veya bir sebebin sonucu olarak tanımlanıyor ve bu kelime aynı zamanda “yardım” anlamı da taşıyor.

Biz etki kelimesini, bir kişinin veya kurumun, kendine özgü becerileri, güçlü yönleri ve merakını katarak bir meseleyi çözüme kavuşturmak için yarattığı değer olarak görüyoruz. Her bir birey ve kurum, dünya üzerinde eşsiz bir yer tutar. Onun DNA’sı, kültürü, değerleri, sesi ve özetle izi, bir tüketim kültürünün tüketici unsuru olmaktan daha öte bir yerde olabilir. Bu bakış açısı günümüzde “purpose” kavramını, yani amaç edinerek yaşamayı ve seçimleri değerler ve amaç odaklılık üzerinden yapmayı getirdi. Tüketici toplumundan onarıcı kapitalist ekonomiye geçiş olabileceksen bu ancak, kamusal alanların ortak korumaya alınması ve pozitif etkinin sistemin içine nakşedilerek pozitif etki çemberleri oluşturulması ile mümkün olabilir. Bu da ekonomik terimle bakılacak olursa “döngüsel ekonominin” kapılarını açmayı sağlayacaktır.

DÖNGÜSEL EKONOMİ İÇİN ANAHTAR KELİMELER

Peki hep sözünü ettiğimiz döngüsel ekonomi ile ne kastediyoruz? Döngüsel ekonomi, bir sürecin girdi ve çıktısının bir diğer sektörün girdi ve çıktısı olması anlamına geliyor. Sisteme alınan kaynaklar, çöp edilmeden, sistemde ne kadar uzun süre kalabilirse döngüsellik o kadar çok yakalanmış oluyor. Bunun için anahtar kelimeler yeniden yapmak (re-make), yeniden kullanmak (re-use), azaltmak (reduce), ileri dönüşüme sokmak (upcycle) ve yeniden kullanılabilir hale getirmek (re-cycle) gibi kavramlardır. Kaynak krizlerinin arttığı bu dönemde “al, kullan, at” yaklaşımı yerine döngüsel sistemleri paydaşlarla tasarlamak son derece değerli. İklim krizine yol açan en önemli iki başlık olan kaynak çıkartılma süreci ve israf edilen kaynakların çöp olarak oluşturduğu kirlenme ile sera gazı emisyonları dikkate alındığında döngüsel ekonomiye geçişin önemi daha da iyi anlaşılacaktır.

ETKİ ODAKLI ÇOK PAYDAŞLI MODELLER

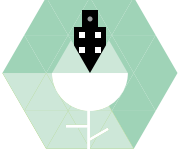
Hayırseverliği, etki odaklı hayırseverliğe evriltmeyi öneriyoruz. Dolayısıyla, ikinci anlamı olarak etkiyi, ortak akıl,

ağlar, bağlar ve kaynaklar ile sağlanan ve birlikte çoğalan, tamamlayan onarıcı etki yardımı olarak ele alıyoruz. Meseleleri *değişim teorisi* oluşturarak, etkiyi göstergeler ile tanımlayarak sahiplendirmek üzere çoklu disiplinli çalışma ortamları ile çözüme kavuşturabilmek mümkün. Değişim teorisi, bir başış, sosyal yatırım veya ekonomik ya da çevresel model sürecini hazırlamak için kullanılıyor. Bu sosyal inisiyatifin hangi girdi ve kaynakları kullanarak nasıl bir aktivite zinciri izleyeceğini, ardında nasıl sonuçlar üreterek, nasıl bir gelecek oluşmasına katkı sağlayacağını adım adım tanımladığımız süreç, değişim teorisi sürecinin ta kendisi. Önce hayal ettiğimiz geleceği kurgular, sonra bunun için adımları ve hangi kaynakları harekete geçireceğimizi planlarız. Bu nedenle Etki Çemberleri Vakfı’nın işbirliği yapılarını kurgularken çözüm ortaklığı modelini temel aldık. Kaş ve Gökçeada’da uyguladığımız projeler bu yapılanmalara örnek teşkil ediyor:

VAKA #1

Plastiksiz Kaş. Giyim markası Koton, sürdürülebilirlik yolculuğunu “saygı” değeri üzerinden tanımlayan bir şirket. Kurumsal sosyal sorumluluk (KSS) modelinde çokça gördüğümüz gibi bir şirketin bir sivil toplum kuruluşuna sponsorluk ile destek vermesinin ötesine geçen Koton, KSS’yi yeni bir anlam ile vakıf bünyesinde gerçekleştirdiğimiz çalışmalar kapsamında, *kurumsal sürdürülebilirlik ve sosyal sorumluluk* modeliyle hayata geçiriyor. Plastiksiz işletmeler ile Etki Pozitif Dönüşüm Projesi için Kaş ayağında destek veriyor. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, Küresel Çevre Fonu, Küçük Destek Programı (UNDP, GEF, SGP) fonu alan projeye şirket, kurucusu Gülden Yılmaz liderliğinde, etki hayırseverliği modeliyle ekiplerini ve etki ağını katarak da destek sağlıyor.

UNDP, GEF, SGP, fonları alana aktarırken teknik ve hedef odaklı çevre projelerinin paydaşlar ile etkileşimli, kalıcı etki üreten sistemler kurulmasını ve yenilikçi yaklaşımlar gelişmesini önceliklendiriyor. Sivil toplum kuruluşlarının kalıcı, odaklı, etki üreten ve paydaşlarla etkiyi genişleyen yeni destek mekanizmalarına ihtiyacı var. UNDP, GEF, SGP bu ihtiyacı gözetirken proje kapsamında Kaş ve Gökçeada’da dönüşüm için gerekli üç unsur, i. farkındalık için bire bir temas, ii. dönüşüm araçları olarak yeşil tedarik listeleri ve iii. finansman desteği

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

olarak işletmelere verilen hibeler, bu fonlardan yeşil ışık alınmasını sağlayan modeller yarattı.

Bu modelde, simbiyotik bir ağ oluşturan Koton gönüllüleri ve Etki Çemberleri Vakfı ekip çalışanları Plastiksiz Kaş Projesi'ni birlikte sahaya aktarıyor. Bu şekilde mesele odaklı, etki alanı oluşturan projeciliğin artacağını öngörüyoruz. Bu projedeki uygulama ve işbirliği modeline “etki bağışçılığı modeli” adını veriyoruz.

VAKA#2

Plastiksiz Gökçeada. Temiz marka hayaliyle yola çıkan cilt bakım ürünleri üreticisi The Purest Solutions (TPS), ürünlerinde doğaya saygılı, hayvanlar üzerinde test edilmeyen, hayvansal içerik taşımayan, paraben, alkol, esans, boya içermeyen bir marka. Türkiye’den iki genç iş insanının uluslararası ölçeğe kavuşturduğu bu girişimcilik ruhu da etki çemberlerine dahil oldu. Adada TPS ile düzenlenecek ilk Plastiksiz Festival’de döngüsel ekonomiyi uygulayan üreticilerin ve yerel işletmelerin katılımını, atölyelerle ortak akıl ve yeni sürdürülebilir yetkinliklerin kazanımı planlıyor. Kozmetik sektörünün, farklı paydaşlarını da projeye destekçi olarak katan TPS’in kurucusu Hazal Evliyaoğlu bireysel ve kurumsal gönüllülüğü ekip arkadaşları ile sürece katarak etki alanını genişletiyor. Gökçeada’da UNDP destekli, Plastiksiz İşletmeler ile Etki Pozitif Dönüşüm: Plastiksiz Gökçeada çalışmasına eşzamanlı olarak TCEF (The Turquoise Coast Environment Fund) ile yerelde sosyal girişimciliğin tanınması, sürdürülebilir yetkinlik kazandırarak atölyelerle adanın korunması ve Yıldız Koyu mikroplastik ölçümleriyle farkındalık kazanılması destekleniyor.

Yerel girişimleri çoğaltan etkiler son derece önemli. Bunun birinci amacı sosyal barışı ve kapsayıcılığı desteklemek, ikinci amacı da eko-yıkım döneminde ekolojiye destek veren tüm adımların etkisini artırmak. Raw Foundation’ın kurucusu Melinda Watson’ın Kaş’ta gönüllülerle geliştirdiği model ile Dr. Neslihan Özman’ın Gökçeada mentorluğu ve akademik uzmanlığı, projenin etki alanını iki farklı lokasyonda genişletiyor.

SPONSORLUĞUN ÖTESİNDEKİ DEĞER

Vaka örneklerinin, sponsorluk yaklaşımının ötesine geçerek hem kendisinin hem de ekip arkadaşlarının gönüllüğünü

harekete geçiren, etki alanındaki aktörleri de projenin gelişim ve uygulamasında mobilize eden çalışmalar olmaları önemli. Böylelikle girişimcinin ekonomik kazanıma yön veren vizyonunu, değerleri ve birikimini, sosyal ve çevresel etki için bir meselenin çözümü odağında harekete geçiriyor. Ardından bir çember daha ileri giderek, etkileşim alanındaki kurumsal ve kişisel bağları, örneğin çalışanları ve üçüncü partileri de operasyon, iletişim stratejisi ve yerel işbirliklerine için mobilize eden girişimciler bir etki bağışçısı modeli oluşturuyor.

Bunların üstüne kurgulanan işbirlikleri sadece finansman kaynağı olarak değil, etki alanının genişletilmesi, etkinin sahiplenilmesi, sahiplerinin artırılması, etkinin kalıcılığı ve üzerine inşa edilebilir bir şekilde oluşturulması açısından önem taşıyor. İşbirliklerini farklı paydaşlarla farklı amaçlar çerçevesinde geliştirmek mümkün.

ANTROPOSEN ÇAĞINDA “ETKİ ODAKLI YATIRIMLAR”

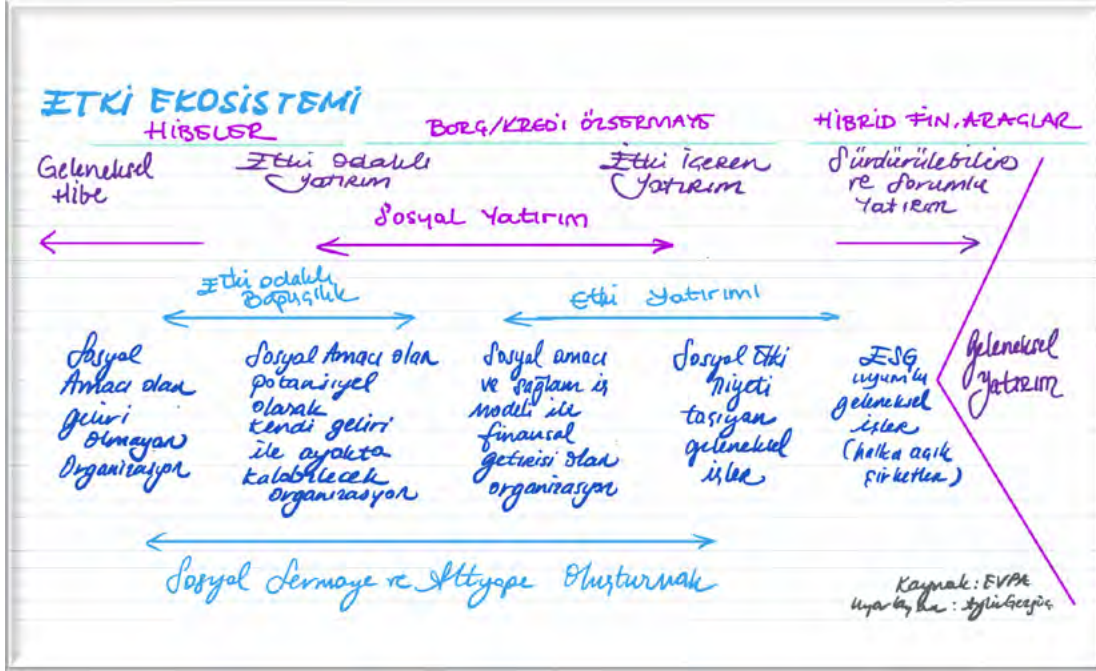
Üst gelir seviyesinde kaynaklar, teknoloji, gayrimenkul ve lüks tüketim alanında bekliyor. Bu dönemin statü ve kazanım modeli bu olduğu için, kaynaklar da bu alana çekiliyor. Statü modelini değiştirmezsek bu kaynakların batık maliyete dönüşme olasılığı yüksek.

İhtiyacımız olan veya olduğumu sandığımız ürünleri tüketme hızı, doğal kaynakların yeniden doğum ve kendini onarma hızının önüne geçti, hatta bu onarım sürecini bozdu. Dünyanın kimyasal, fiziksel ve biyolojik denge sağlayıcı sistemleri yıkım sürecinde. O yüzden bu dönem antroposen yani “insan eliyle olan yıkım” olarak tanımlanıyor.

Elbette bireyler ve kurumlar istedikleri alana yatırım yapmakta özgürdür. Bugün dünyada hiç olmadığı kadar çok birikmiş sermaye ve teknolojik knowhow var. Bu kaynakları biriktirecek kadar zeki, başarılı ve tutkulu girişimci ruhları, ortak fayda ekseninde buluşturmak gerekiyor. Bu açıdan bakıldığında etki bağışçılığı değerli bir kanal. Etki bağışçılığının hepimizin faydalandığı üç temel ortak mirasın korunması, gelecekteki sürdürülebilirliğin sağlanması açısından değeri çok yüksek. Bu üç başlığı şöyle özetlemek mümkün:

- Öncelikle bize ev sahipliği yapan dünya;
- Ruhsal ve bedensel devamlılığımızın ilacı doğa;
- Kümülatif bilgi, sermaye, knowhow ve tecrübe birikimi.

Bu üç mirası destekleyen kaynakları ortak akılla nasıl harekete geçirebiliriz?

Geleneksel bakış açısında yatırımcılar ve finansörler başarıyı tanımlarken, büyüme oranlarına ve kârlılık potansiyeline bakar. Etki yatırımcılığında sorumlu işletmecilik ve sosyal etki aranıyor. Bu skalada hem geleneksel hem de yeni bakış açılarıyla gelişmekte olan yatırım ihtiyaçları ve modelleri aktarılabilir. Skalanın en solunda hayırseverlik ve finansal getiri olmaksızın yapılan yatırımlar yer alırken, diğer ucunda sadece finansal getiriyle ilgilenen yatırımlar yer alıyor. Aradaki farklı modeller, çevresel sosyal yönetim odaklı yatırımlar, sorumlu yatırımlar ve etki yatırımlarını kapsıyor. Etki fonları da bu skalada yerini alıyor.

İlk sosyal etki fonları, risk sermayesi (venture capital)/özsermaye (private equity) katkısı sunan yatırımcılar tarafından yatırımların geri dönüşünde risk profili değişikliklerini yönetilebilir ve izlenebilir kılmak için geliştirildi. Bu girişimlerin bir kısmı mutlaka sosyal ve çevresel gelişimi de önemsemiştir. Risk açısından ele alındığında, finansal yatırımlara giderek daha fazla etki eden çevresel ve sosyal riskler ile küresel iklim krizi, sosyal adaletsizlik ve biyoçeşitlilik krizi gibi krizlerin ekonomik sistemler üzerinden yadsınamayacak etkisi dikkate alınıyor. Bu fonları, yüksek net değerli (zengin) bireylerin fonları ile kurumsal sürdürülebilirlik ve sosyal yatırım fonları izledi. Dolayısıyla, bahsettiğimiz yatırım fonu skalasında farklı kuruluş amaçlı kurumların etki odağında yer alması söz konusu hale geldi.

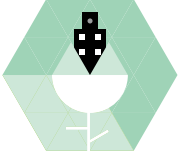
Sosyal sorumlu yatırımlar, eleme veya dışlama yöntemiyle belirli faaliyet kollarında yatırım yapmamak (alkol, tütün gibi) ile başlayan yatırım tipi. Bu yatırım tipi

günümüzde de fosil yakıtlara yatırım yapan ya da etik tedarik zinciri ve çalışma koşullarında etik ve sosyal barış içerikli yönetim modeli benimsemeyen şirketlerden uzaklaşıyor. Burada kritik fark olarak bahse değer görülen bir ayrım ise bu tür faaliyetlerde olan bazı şirketlere, ESG uyumunda dikkatli olmaları halinde yatırım yapmayı tercih eden ikinci bir grup yatırımcının olması.

Etki yatırımları, 2000'li yıllarda ortaya çıkan, sosyal ve çevresel anlamda pozitif etki yaratan şirketlerin desteklenmesi odağındaki yatırımları ifade ediyor. Sosyal sorumluluktan ayrılan en önemli fark, bu tip yatırımlarda kriterlerin belirlenmiş ve küresel olarak belirli bir mutabakat sağlanmış olması. Sosyal sorumluluk ise şirketlerin kültürel, çevresel faaliyetlerle kimi zaman bir sponsorluk kimi zaman çalışan sorumluluğu veya gönüllülüğü olarak ortaya çıkıyor. Sürdürülebilir yatırımlar içindeki en ufak pay etki yatırımlarının. Bu rakam 2021 son çeyreği itibarıyla 1.6 trilyon dolara ulaşmış durumda. Tüm dünyadaki portföy büyüklüğünde yüzde 2'lik bir payı bulunuyor.

ETKİ ÇEMBERLERİ OLUŞTURULABİLECEK ONARICI YERLEŞKE ÖNERİLERİ

Vakıflar, platform oluşturucu olarak onarıcı, sosyal ve çevresel ihtiyaçlar için ortak farkındalık ile işbirliklerini kolaylaştırabilir. Özellikle afet dönemleri, dönemin ihtiyaçları açısından değerli bir dönüşüm fırsatı olarak ortaya çıkıyor. Etki Çemberleri Vakfı olarak bu kapsamdaki ilk

çemberimizi depremden sonra başlattık. Multidisipliner, çok paydaşlı, etki odaklı, döngüsel ekonomi temelli, kolektif etki üretme amaçlı çemberler Şubat ayında Kahramanmaraş ve 10 ilimizde gerçekleşen deprem felaketi sonrasında 22 Şubat 2023 tarihinde oluşturuldu. Finans, tarım, sosyal girişimcilik, ekonomi, mimari, kent yönetişimi, antropoloji, sosyoloji, hukuk ve basın alanından uzmanlar ve düşünce önderleriyle bir araya gelerek bütünsel bakış açısı, toplumsal katkı ve onarıcı tasarım yaklaşımlarıyla yerleşim alanlarının tasarlaması üzerine buluşmalar gerçekleştirildi. Biriken knowhow, ilgili paydaşlara toplantılar aracılığıyla aktarıldı. Böylece, geçici veya kalıcı yerleşim alanlarının tasarımında dikkate alınabilecek önerilerle bu anlayışın yaygınlaşarak dirençli toplumların varlığına katkı sağlanması hedeflendi. Bu çalışmalar kapsamında onarıcı gelecek için geliştirilen birtakım öneriler masaya yatırıldı. Bu önerilere göz atmak gerekirse, özetle;

Depreme dayanıklılık adımları. Elimizdeki kaynakları önceliklendirerek ilerlemek; riskli yapıların yeniden inşa edilmesi veya güçlendirilmesi için kaynak ayırmak; inşaat sektörünün ekolojik yapılara eğilimini teşvik etmek; şehirlerin kültürlerini, alışkanlıklarını, sosyallüğünü koruyan bir yeniden yapılanma için tasarımlar geliştirmek; fay hatlarının varlığını ve gerçekliğini daima en önde tutarak değişim sürecini geçirmek ve hafızaları taze tutmak; İstanbul dışındaki şehirlerin ekonomik ve sosyal yapılanmada alternatif hale gelmeleri için çalışmalar yapmak; sivil toplum ve kamuoyu baskısını kaynakların doğru yerlere ayrılması için kullanmak; yerel yönetimler ve STK'ların birleşmesiyle özel sektörün uzlaşısıyla imece ve dayanışmasını kente taşımak.

Deprem geçici yerleşkeleri oluşturmak. Konteyner kentler için "Konteyner kent alanlarında yaşayacak insanlar kim?" sorusunun cevabıyla işe başlamak ve yapıları planlarken sosyal bağları da tasarlamak; yerleşim alanlarının ısı adası oluşturmaması ve afetlere maruz kalmaması için topografi, yağmur, güneş, rüzgar gibi faktörleri en baştan düşünerek arazi ve iklim koşullarına göre hazırlıklar yapmak; barınakların konumlanacağı araziye güneş açısı, hakim rüzgar yönü gibi noktalardan değerlendirerek on yıllık meteoroloji kayıtlarını almak, eş yükselti eğrilerini çıkartmak, içinde bulunduğu ekolojik sistemin kaynaklarını belirlemek; yörede yaygın ürün ve üretim desenini belirlemek; bu ürün

ve üretim başlıklarının kaynak kullanım durumları ve yeni şartlara göre direnç durumlarını incelemek; arazi eğiminin yağmur sularını toplamak için kullanılır olup olmadığını kontrol etmek ve bunu sağlamak; ısı adalarının önlenmesi ve toprağın desteklenmesi için *hedgework* ve *yeşil çatı* gibi uygulamaları değerlendirmek; elektrik, su ve kanalizasyonu off-grid planlamak; hanelerin ortak alanlara açılmalarını sağlamak; gençlere ve çocuklara bıraktığımız afet ve sürdürülebilir olmayan yaşam pratikleri karşısında onların süreçte etkili rol üstlenmeleri ve kendine yeten topluluklar oluşturma becerilerini desteklemek; barınma alanlarının tasarımı ve inşa sürecinde içinde yaşayacak insanları sosyal ve fiziksel olarak sürece aktif şekilde katmak.

Bilge toplum için adımlar. Aktif vatandaşlık ve bilge toplumlar adımıyla görünürlük, envanter ve haritalama projeleri yapmak; kalkınma ve teşvik kanallarını değiştirmek; bilgi akışı ve yönetimlerde açık sistemler kurmak; deprem hazırlık bilincinin farklı yaş grupları için ana akım bilgi haline gelmesi; işe çocuklardan başlamak farkındalığı tüm topluma yaymak.

Çemberleri oluşturmak adına buluşanlar, sahaya bu odakta projeler götürmeye başladılar. Yapılan öneriler ışığında oluşturulacak etki çemberlerinin sayılarını artırmak mümkün.

Türkiye'de geleneksel yatırımlar, kitle fonlaması, etki yatırımı, sokaktaki insanın tercihleri gibi başlıklar altında ele alınabilir. Türkiye büyümesini gerçekleştirmek için yabancı sermayeye bağımlı olan bir ülke ve henüz bireysel ve kurumsal fonların etki odaklı mobilizasyonu için teşvikler ve finansal mekanizmalar yeterli bir çerçeve sunmıyor. Dolayısıyla bu alandaki kaynaklar yeterli seviyede finansal mekanizmalara dahil edilmiş değil. İş dünyasının özellikle sosyal ve çevresel onarım süreçlerine katkı sağlaması ve bu alandaki büyüme potansiyelini buradaki fonların karşılayabilmesi için harekete geçmesi gerekiyor. Aklımızdan çıkarmamız gereken gerçek ise etki çemberleriyle onarıcı bir etki yaratmanın mümkün olduğu. ☺

AYLİN GEZGÜÇ, Etki Çemberleri Vakfı kurucusu ve başkanıdır. Aynı zamanda sürdürülebilirlik için inovatif sosyal girişim süreçleri tasarlayan Arbor Fayda Tasarımı'nın kurucusu ve Hayata Destek Derneği'nin yönetim kurulu üyesidir.